

finestra a l'actualitat

Un quartet de Joan Guinjoan dedicat a Riudoms

Anton Marc Caparó Pujol i Maria Eugènia Perea Virgili

El compositor riudomenc Joan Guinjoan el 6 de març al seu pis de Barcelona.
Foto: Anton Marc Caparó Pujol.

Concert al Palau un dimecres d'hivern

L'any 2006 Joan Guinjoan componia el seu *Quartet de corda núm. 1* (dedicat a la Vila de Riudoms), una peça musical de vint minuts i tres moviments. Deu anys després, aquesta obra ha estat interpretada al Palau de la Música Catalana (dimecres 24 de febrer) pel Quartet Tana (integrat per Antoine Maisonhaute violí, Ivan Lebrun violí, Maxime Desert viola i Jeanne Maisonhaute violoncel), un quartet format amb l'objectiu de promoure un repertori contemporani. Una ocasió fantàstica, doncs, per retrobar-nos amb Joan Guinjoan.

El concert tingué lloc dins la programació Cicle Intèrprets Catalans Petit Palau. Començà amb *Aracne* (*quartet de corda núm. 3*, 2015) del compositor resident del Palau aquesta temporada Hèctor Parra; continuaren amb *Quartet de corda núm. 1* (dedicat a la Vila de Riudoms, 2006) de Joan Guinjoan i finalitzaren amb *Quartet en sol menor, op. 10* (1893) de Claude Debussy. Els assistents al concert tinguérem l'ocasió de veure, aplaudir i saludar el compositor de Riudoms, assegut al lateral.

n Guinjoan

Uns dies després, el diumenge 6 de març, quedem amb Guinjoan a casa seva. Afectat per la pèrdua de la seva esposa, la Monique, i físicament dèbil però amb la ment i l'humor intactes, parlem de moltes coses, però referent amb el que aquí ens ocupa, ens explica per als lectors de *Lo Floc* com ha anat tot això de la interpretació del seu primer i únic quartet de corda. I també per què està dedicat a Riudoms.

«El meu quartet va ser un encàrrec del Festival Internacional de Santander, on es va estrenar. En acabat es va tocar a Tarragona, un moviment, quan hi va haver el Concurs Internacional de Composició i l'últim cop a Madrid, el 2012, quan em van dedicar la Carta Blanca. Va ser un gran èxit i el va interpretar el quartet Brodsky, de Londres.

Volia dedicar una obra a Riudoms i jo els hi haguera pogut dedicar algo, imagina't una obra com *Carmen Amaya*, amb la percussió i això que haguera potser inclús agradat a alguna persona, però jo vaig voler fer una obra que m'agradés molt, em va costar les meves suors! I com que de quartet no en tenia cap... és un tipus d'obra idònia

per comprovar què és un compositor: allí no tens ni tam-tams ni res, són quatre cordes que toquen i prou. Fixeu-vos que els quartets de Beethoven, els de Mozart o els de Schönberg els cataloguen. Per mi, un quartet cataloga un músic. I llavors, quan em van fer l'encàrrec, vaig pensar: Joan, ara és la

«A Riudoms els hi dedico una obra que si no agrada m'és igual però que m'agrada molt a mi, que és de les obres que jo tinc en més estima de tot el meu repertori»

teva. Vaig fer un estudi molt a fons dels quartets de corda, i tot un any per fer aquest quartet. I vaig quedar content perquè tinc un quartet clàssic, però tal com mana. No com altres! Cuidado, eh? Això meu no és una broma! Agradarà o no agradarà però jo m'hi vaig matar. Va

tenir un resultat estupendo, el Brodsky de seguit el van voler tocar. A Riudoms els hi dedico una obra que si no agrada m'és igual però que m'agrada molt a mi, que és de les obres que jo tinc en més estima de tot el meu repertori. És per això que el vaig dedicar a Riudoms.

Al segon moviment hi ha dues cançons de la meva mare, quan m'engronsava amb el balanci, de petitet, i jo això ho vaig posar a la meua manera, naturalment. Ella se les inventava i eren sense lletra. Ja ho havia fet a l'òpera *Gaudí* però canviat completament. Aquí ho vaig fer amb la corda d'una manera molt sintètica, però vaig pensar en Riudoms, no amb el carro i les mules, però en això del balanci sí que hi vaig pensar. És una cosa que a mi em tocava molt; el balanci el tinc a Monells».

Diners i misèries

Darrere d'aquest quartet hi ha una història de diners i de misèries, de la nostra política cultural i de com van les coses en aquest país:

«El Quartet Brodsky va fer l'estrena, ja havien vingut tres vegades a Espanya i ho havien de gravar en disc. Vaig anar

a Madrid a demanar la cinta a Ràdio Nacional i em diuen que són 5.500 euros! Em diuen que si la vull que parli amb l'empresari. Són molt simpàtics però l'empresari em diu: vostè no és l'únic compositor que ha pagat. Pagar? Jo pagar per la meva música? Llavors, el Víctor Garcia de Gomar, del Palau, ho va arreglar. Va fer venir el Quartet Tana, tenint en compte que ara hi ha l'Hèctor Parra de compositor del Palau i a l'Auditori, i va aprofitar per incloure el meu quartet. El dilluns i el dimarts em van fer una gravació, amb l'Emili Fort, i ara tinc una gravació, serà el proper disc que sortirà, amb aquest quartet meravellós, una versió magnífica.

Juntament també sortirà una obra que jo estimo molt, que m'hi vaig passar un any quan vaig ser resident al Palau: *Encara és temps de somiar, encara*, d'aquest poeta català, en Màrius Torres i tinc una gravació magnífica també i farem un disc amb aquestes dues, el *Carmen Amaya* i dues coses més. Abans m'editava Tritó, però se n'ha anat a l'aigua. Els han despatxat, el Bartra, el Llorens... però jo li vaig dir Llorens, ja buscaré un altre editor, però em diu no, no, no, a tu t'editem nosaltres. M'editen perquè sóc jo, perquè m'ho han editat tot fins ara, però el Llorens ja se n'ha anat a Madrid amb l'Ibercamera, que són aquests que porten el Barenboim i tots aquests. A Tritó estan arruïnats. És que és clar, una editorial de música nova... si no tens un altre mitjà no pot ser. A París s'han ajuntat tots per no anar-se'n a l'aigua i han fet una companyia internacional. Doncs aquí, és clar, els ministeris han tancat aixetes i no donen res. Al Llorens Caballero el van despedir de mala manera. El meu *Concert per a acordió i orquestra* encara me'l van editar ells. Jo hi tinc música molt important allí editada, sobretot no ho doneu a gent de

pop rock, perquè escolta... amb aquesta música, noi, val més fer de pagès! [riu] No es tracta d'això.

És que el Víctor és un admirador de la meva música. El Víctor és el director del Festival Internacional de Girona a l'estiu i llavors ell ja pensava fer vindre el Quartet Tana per fer-lo actuar a Girona i al mateix temps gravar-ho. Ho faran els de Solfa Recording, perquè Catalunya Música no grava. Gràcies al Víctor han vingut aquí, els hi va donar el meu quartet, els hi va agradar i l'han tocat també aquí al Palau que per a mi ha estat estupendo. Jo he pogut treballar almenys el dissabte amb ells. Jo sortia

«Llavors no me'n vaig adonar que, assegut a la cadira de rodes, al Palau, vaig començar a treballar amb ells i vaig fer un canvi de vint anys enrere, com si estigués amb el *Diabolus in musica!*»

de l'hospital, però coi, quan me'n vaig adonar em van treure vint anys de sobre! Parlaven en francès, ho vam fer tot en francès, jo vaig començar a dir-los coses: escolteu, jo sóc enemic dels haikus, eh, perquè tocaven tot lent com aquesta música contemporània que no s'acaba mai, saps? Això és una música vitalista amb una dosi d'expressionisme i a més a més d'humor, dic, però és un altre ritme! Em van escoltar, perquè no van de vedets, o sigui que són molt intel·ligents. Llavors no me'n vaig adonar que, assegut a la cadira de rodes, al Palau, vaig començar a

treballar amb ells i vaig fer un canvi de vint anys enrere, com si estigués amb el *Diabolus in musica!* Vam estar dues hores i mitja, la Rosa que portava un telèfon d'aquests que graven m'ho va gravar tot, tot el rato! Al final em vaig posar a dirigir també! Va ser molt bo! Ara tinc l'homenatge a Riudoms gravat per disc, i ben gravat.

Al concert van venir els de l'Ajuntament de Riudoms, estan molt contents perquè estava dedicat a Riudoms. Això és una mica trist... quan em van fer la Carta Blanca a Madrid, el Quartet Brodsky va ser un èxit fantàstic, era un quartet que tocava molt bé. Llavors amb l'empresària vam parlar de fer el concert a Riudoms, amb un programa adaptat al públic, tocant algun divertiment de Mozart o de Beethoven, i tocar el meu quartet de corda. Seria molt més barat, perquè el Brodsky ho haurien fet per menys del que cobren. Aquests anglesos hagueren fet un concert a pesar de tot divertit perquè no ho hagueren fet llarg ... i a Riudoms l'Ajuntament no ho va acceptar. Es veu que havien de portar Els Pets. Jo ho deia perquè hagueren tingut un quartet de talla superinternacional al poble de Riudoms i a més tocaven una obra que, ni que no agradi a ningú [riu] estava dedicada al poble».

Joan Guinjoan i les noves generacions

Parlant del concert i el seu programa, no deixem passar l'ocasió i li demanem que ens parli de les noves generacions de compositors que van darrere seu, començant per Hèctor Parra, actual compositor resident del Palau de la Música, amb qui el Quartet Tana va obrir el concert:

«El programa del concert està fet pel Tana i pel Víctor, sobretot perquè amb el públic del Palau, com que hi havia l'obra del Parra, posen un Debussy al final perquè no se'n vagi la gent abans.

I va posar aquesta obra que és una meravella. I ells la tenen al repertori. Aquesta gent toquen molta música actual, han anat per tot el món a tocar perquè els quartets no volen tocar aquesta música d'avui. Llavors l'Hèctor com que és un compositor molt conegut a fora i que té una carrera internacional important, al Contemporain de París, és professor també, és clar. És una música que surt dels instruments alterats, és a dir, nantros fem música amb els sons normals com ha fet tothom, sons de música, quarts de to, jo treballo amb l'orquestra clàssica normal. I l'Hèctor no, perquè ha volgut fer algo totalment diferent. Ha posat un fil de més i ha sortit això que heu sentit. Aquesta música o diguem-ne aquests sons o aquests sorolls també es poden fer amb elements que no cal que siguin instruments, és a dir, normalment els instruments estan fets per als sons temperats que és l'escala cromàtica, però això i moltes coses que fan a Alemanya, amb objectes o fregant o amb altres coses, es pot fer. Però l'Hèctor ho va fer amb això i li ha donat molt de resultat. És un home que té una ment molt potent, i jo li volia dir que intentés fer alguna música que es busqués més a ell mateix, però a Viena això que fa els agrada molt, doncs millor per a ell. És molt amic meu, el Parra. El seu pare em va trucar dues vegades, el quartet els havia agradat molt i quan vaig estrenar el *Concert per a percussió i orquestra* també em va trucar. Jo li tinc molta confiança perquè toca el piano estupendament bé i és un músic que si vol pot fer coses molt interessants, perquè té una ment que funciona.

Ara, jo, com us podeu imaginar, a mi no m'interessa posar-me en aquest món perquè no ho sento, però ho respecto. Lo que passa és que s'ha d'anar amb compte perquè a Alemanya tothom

que vol fer com el Laterman, tots buf baf... (...) L'Hèctor a França té èxit amb tots aquests joves, i va fent, en acabat el temps ja dirà. Jo em penso que és una altra cosa. Nosaltres hem continuat fent el llenguatge de Schönberg. Jo n'he fet, de coses d'aquestes, si sentiu un dia *Acta est fabula* us quedareu parats, però és molt diferent d'això, a pesar de tot.

Els joves em vénen a veure, aquí. El Parra també, a demanar-me l'opinió. A l'abril, un cap de setmana a Segòvia em fan *Tensió* per a violí, després també al mes d'abril aquí a Barcelona a Santa Mònica, ara m'ha trucat un violinista d'una obra que havia perdut i el Lluís Claret ja li ha trobat, un violinista suís molt bo fa la meva *Cadenza* per a cello. Ja em fan coses, ja! És lo que diu el meu fill, diu pare tu hauries d'estar molt content perquè als 84 anys et vénen tots els compositors joves, et fan música a tu, què vols més?

El Ramon Humet és molt bon compositor. A ell li agrada molt el meu *Carmen Amaya* i altres obres. A més és una persona amb molt d'ofici i té una facilitat, l'Humet, tremenda. Ha fet una música per a piano que em penso que s'ha inspirat en el Schumann, en *l'Àlbum de la joventut*, ha fet com un àlbum així que està molt bé, i jo li he sentit obres d'orquestra. El Josep Maria Guix també ha treballat amb ell, i em ve a veure aquí, té una música que s'aguanta molt bé. El Guix escriu molt simple però té ganxo. Fa coses molt originals, però jo li he dit que ha de fer música, obres més extenses, que es deixi dels haikus, que estan ell i l'Humet amb els haikus, coi, deixa'ls estar aquests japonesos! Com cauen els pètals dels cirerers japonesos... també cauen aquí, els pètals dels cirerers, eh?»

Joan Guinjoan en estat pur. »

Programa de mà del concert al Palau de la Música Catalana en què el Quartet Tana interpretà el *Quartet de corda núm. 1 (dedicat a la Vila de Riudoms)*.

Quartet Tana

Antoine Maisonhaute, violí
Ivan Lebrun, violí
Maxime Desert, viola
Jeanne Maisonhaute, violoncel

Programa

Hèctor Parra (1976)
Aracne - Quartet de corda núm. 3 (2015) 15'

Obra d'encàrrec del Wigmore Hall (Londres), Musée du Louvre (París), Konzerthaus (Viena) i les Nits de Clàssica (Girona). Presentació a Barcelona

Joan Guinjoan (1931)
Quartet núm. 1 (dedicat a la Vila de Riudoms) (2006) 20'

I.
II.
III.

Pausa

Claude Debussy (1862-1918) 28'

Quartet en Sol menor, op. 10 (1893)

I. Animé et très décidé
II. Assez vif et bien rythmé
III. Andantino, doucement expressif
IV. Très modéré

Catalunya Música organitza aquest concert. Per reservar o a cercar, consulteu la programació a www.catalunya.cat

Proper concert

BCN216
DIJOUS, 25.02.16 - 20.30 h
Petit Palau

M. Ravel: *Trois poèmes de Stéphane Mallarmé*
I. Stravinsky: *Trois japonaises lyrics*
I. Stravinsky: *Three poems of Konstantin Balмонт*
M. de Falla: *Concerto*
M. de Falla: *Psyche*
K. Saurbaho: *Emilie Suite*

